

Vasküler Patolojilerin Cerrahi Tedavisi

Dr.Özalp KARABAY

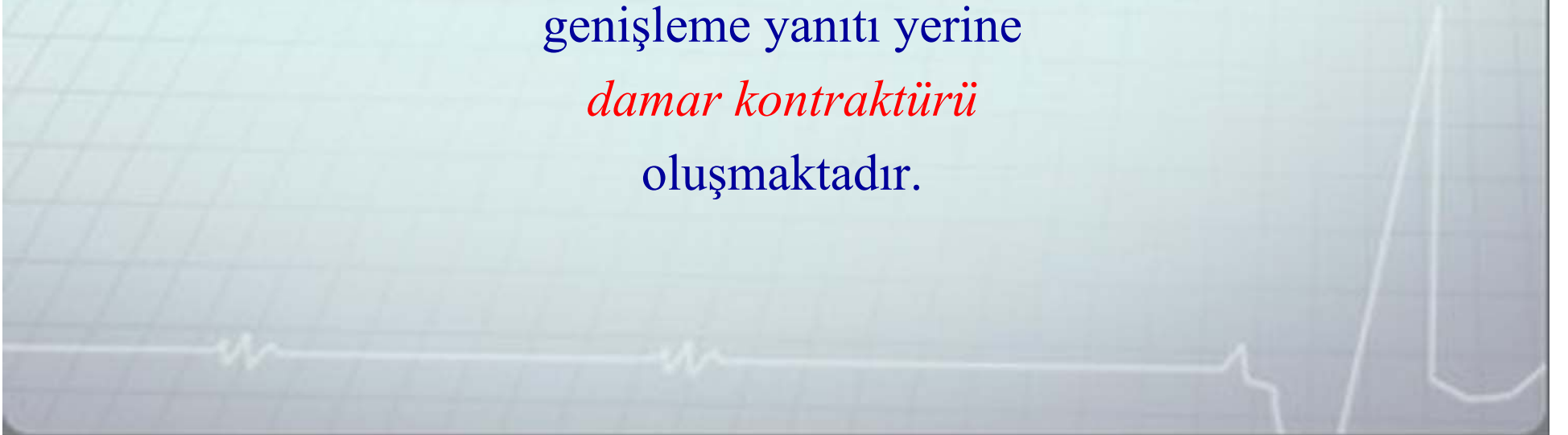
DEÜTF Kalp Damar Cerrahisi A.B.D

- Diyabetli olgular
agresif bir ateroskleroz
gösterirler.

- Diyabetli olgularda kompensatuar arteryel
genişleme yanıtı yerine
damar kontraktürü
oluşmaktadır.

- **DM** asemptomatik **PAH riskini** artırır.
- **% 1 HbA1C** artışı **PAH riskini % 26-28** artırır.
- **% 1 HbA1C** düşüşü **mikrovasküler komplikasyonları % 37 , MI % 14** azaltır.
- **% 20** olgu **diyabetik ayak** probleminden dolayı **en az bir kez** hospitalize edilmektedir.

- DM olgularında;
Nedeni multifaktöriyel olan
ayak ülserlerinin sıklığı

%12-15

- Ayak amputasyonu

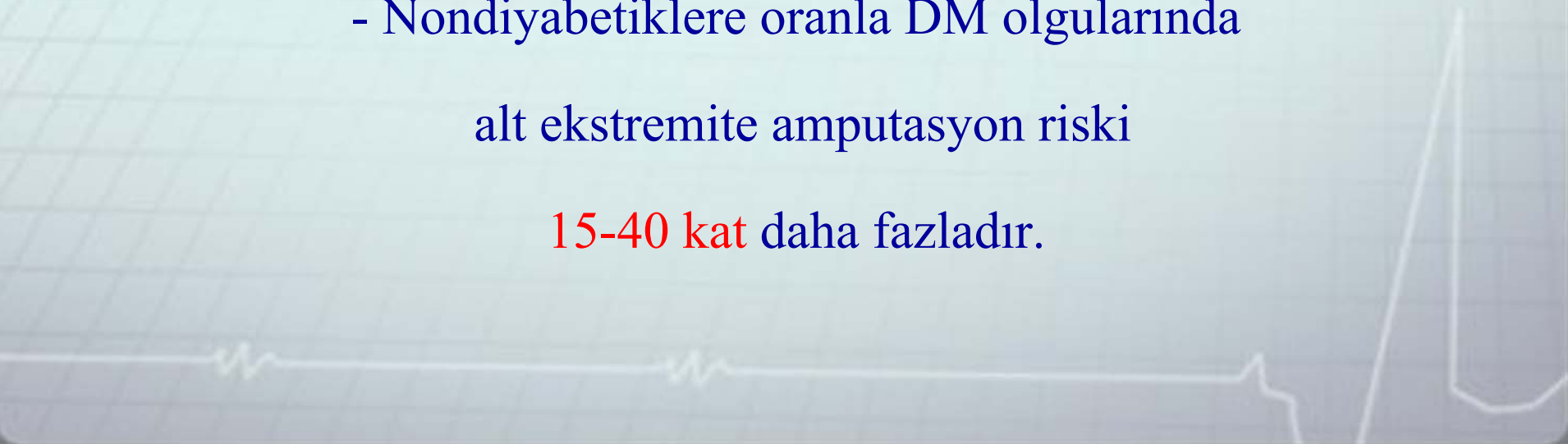
82.000

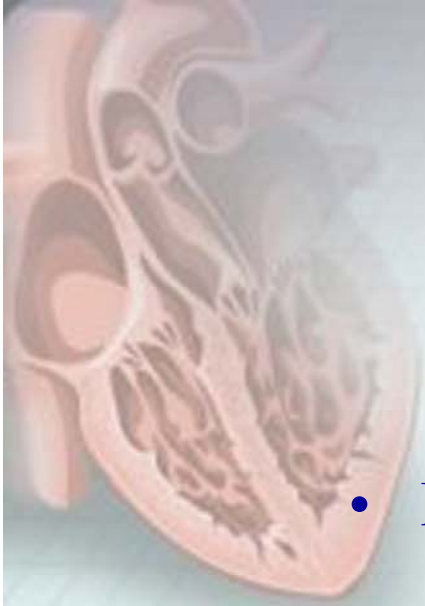

- ABD'de 15-20 milyon tahmin edilen DM olguları
nontravmatik amputasyonların
% 50'ni oluşturmaktadır.

- Nondiyabetiklere oranla DM olgularında
alt ekstremitte amputasyon riski
15-40 kat daha fazladır.

- **Major amputasyon;** İskemi % 100
Nöropati % 78
Enfeksiyon % 24
- **Minör amputasyon;** İskemi % 62
Nöropati % 92
Enfeksiyon % 84

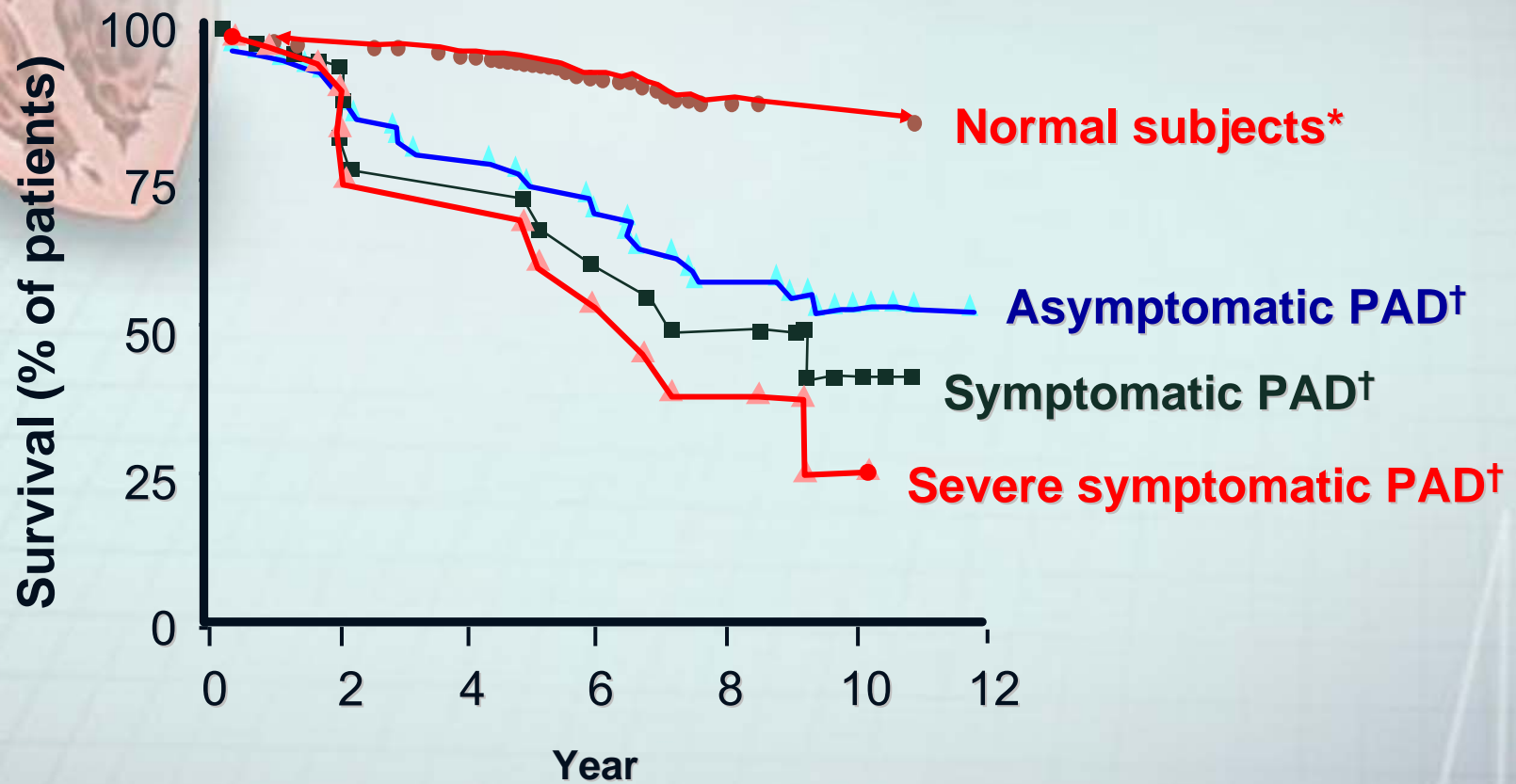
Diyabetik ayak olgularında

5 yıllık yaşam süresi

yaklaşık

% 50 civarındadır .

Criqui MH et al. N Engl J Med 1992; 326: 381-386.

-
- **Arter lümenindeki kötü yeniden şekillenme sonucunda;**

*“Diyabetli olguların arterleri sıklıkla daha dar,
daha uzun segmentli lezyonları vardır
ve arteryel sistem yaygın olarak hasarlıdır.”*

Vasküler Tutulum

- Periferel vasküler hastalık (PVH)
diyabetli olgularda % 10-17
oranında görülmektedir (%2.6)

- PVH ; DM olgularında
20 kat
daha fazla görülmektedir .

Femoral
146/564
% 25.8

Popliteal
112/564
% 19.8

Peroneal
125/564
% 22.1

Ant Tibial
91/564
%16.1

Post Tibial
57/564
% 10.1

İliak
31/564
% 5.4

- 10 yıllık DM olgularında
PAH sıklığı **% 15**
- 20 yıllık DM olgularında
%45'e ulaşmaktadır.

- **Diyabetik ayak ülserlerinin % 15'i iskemi nedeniyle oluşmaktadır.**
- **DM olgularında PVH'a yönelik arteriyel Rekonstrüksiyon oranını %95'e çıkarmak mümkündür.**
- **Major amputasyon %80 olguda önlenebilmektedir.**

- Diyabetteki PVH'ın;

segmental tutulumu ve distal yerleşimi

etkili revaskülarisasyon başarısını azaltırken aynı zamanda amputasyon oranını da artırır.

- PVH'lığı olan diyabetik olgularda

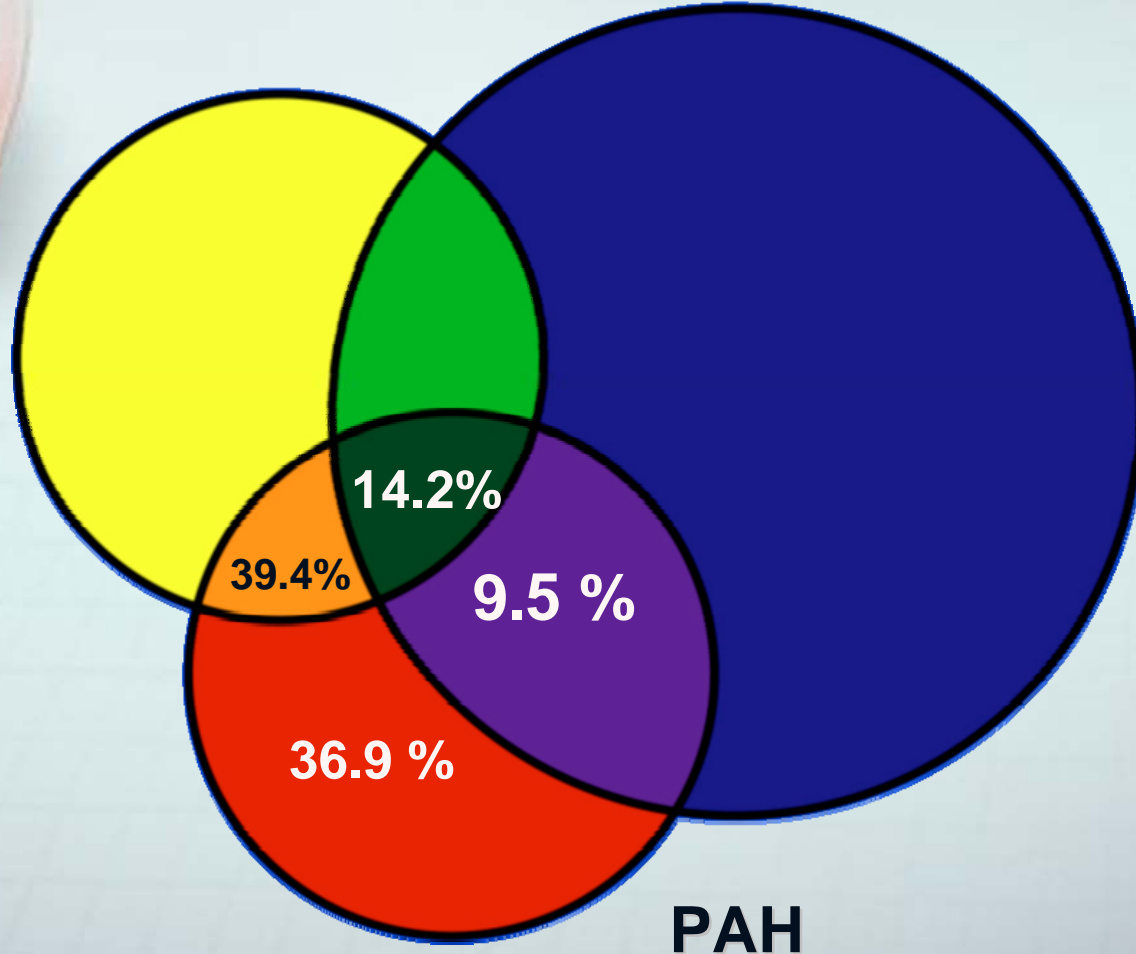
%70-80

daha fazla mortalite görülmektedir .

Diyabetik PVH'ı olan olguların kalp ve karotis arterlerinin fizik muayenesi ve gerekli ileri incelemeleri titizlikle yapılmalıdır.

Koroner

Serebral

PAH

Wattanakit K et al JACC 2005

Vasküler deęerlendirme:

- PVH teŝhisinde; iyi anemnez , dikkatli ve kapsamlı bir fizik muayene temeldir.

- Öyküde kladikasyo tanımlayan olguların fizik muayenesinde; ekstremitelerde cildin atrofik, ince ve soğuk olduğu ,kılınmada azalma ile birlikte distal nabızların yokluğuna eŝlik eden solukluk , siyanotik görünüm vardır.

Alt ekstremitelerde; intermitant kladikasyo

olsun veya olmasın

femoral, popliteal, posterior tibial ve dorsalis pedis
arter nabızlarının alınmaması klinik olarak

vasküler tıkaçıcı

hastalığı gösterir.

DM'da

gangren veya ülser(%91.2)

predominant operasyon endikasyonu

Olgularının sadece % 6.5'de

kladikasyo veya istirahat ağrısı operasyon

endikasyonu oluşturmaktadır.

AĞRI	Nöropatik ağrı	Intermittant Claud.	İskemik istirahat ağrısı
Yer	<i>Ayak / bacak</i>	<i>Baldır / uyluk</i>	<i>Ayak / baldır</i>
Tipi	<i>Karıncalanma / yanma / vurma</i>	<i>kramp</i>	<i>Kemerle sıkılma tarzında</i>
Artıran etkenler	<i>Gece</i>	<i>Egzersiz</i>	<i>Elevasyon</i>
Rahatlatabilen etkenler	<i>Egzersiz</i>	<i>Dinlenme</i>	<i>Dinlenme / Sarkıtma</i>
Klinik belirtiler	<i>Belirgin nabızlar ve sıcak bir ekstremitte</i>	<i>Nabzın azalması ya da kaybolması</i>	<i>Soğukluk / nabız yok</i>

PVH'da Evreleme(*Fontaine*)

Evre I : PVH'nın klinik belirtisi yok

Evre II : İntermitant kladikasyo

Evre III: İstihirat ağrısı

Evre IV: Diyabetik ayakta gördüğümüz
tipik ülserasyon/gangren tablosu

Ankle Brachial İndex (ABI) Yorumu

≥ 1.2 Rijid ve/veya kalsifiye damar yapısı

0.9-1.1 Normal (veya olası kalsifiye)

< 0.9 İskemi

< 0.6 Ciddi iskemi

“ABI’ in güvenilirliği %95 civarındadır.”

- İki segment arasında **20mmHg** üzerinde basınç farkı o seviyede bir vasküler tıkanıklığı göstermektedir

RADYOLOJİK TANI

- **Direkt Grafi**
- **Doppler Ultrasound**
- **Magnetik Resonance Angiography (MRA)**
- **Digital Subtraction Anjiography (DSA)**
- **Computerized Tomography Angiography**

Digital Subtraction Anjiography (DSA)

VASKÜLER GİRİŞİMLER

A-İnvaziv girişimler: PVH'a yönelik transluminal anjioplasti ve stent ,son yıllarda kullanılan ilaç kaplı stentler myointimal hiperplaziye önlemede etkili ve ümit vericidir.

B-Kombine girişimler: Yaygın arteriyel damar hastalığında transluminal anjioplasti ve stent; arterial akımı restore etmek için alt ekstremitelerde distal bypassları ile kombine olarak başarıyla kullanılmaktadır.

C-Aterektomi.

D-Laser anjioplasti

VASKÜLER GİRİŞİMLER

A- Aortofemoral bypass

B- İliofemoral bypass

C-Femoro/Popliteodistal bypass

-Femoropopliteal bypass

-Femoro/popliteotibialis anterior bypass

-Femoro/popliteotibialis posterior bypass

-Femoro/popliteoperoneal bypass

-Femoro/popliteopedal bypass

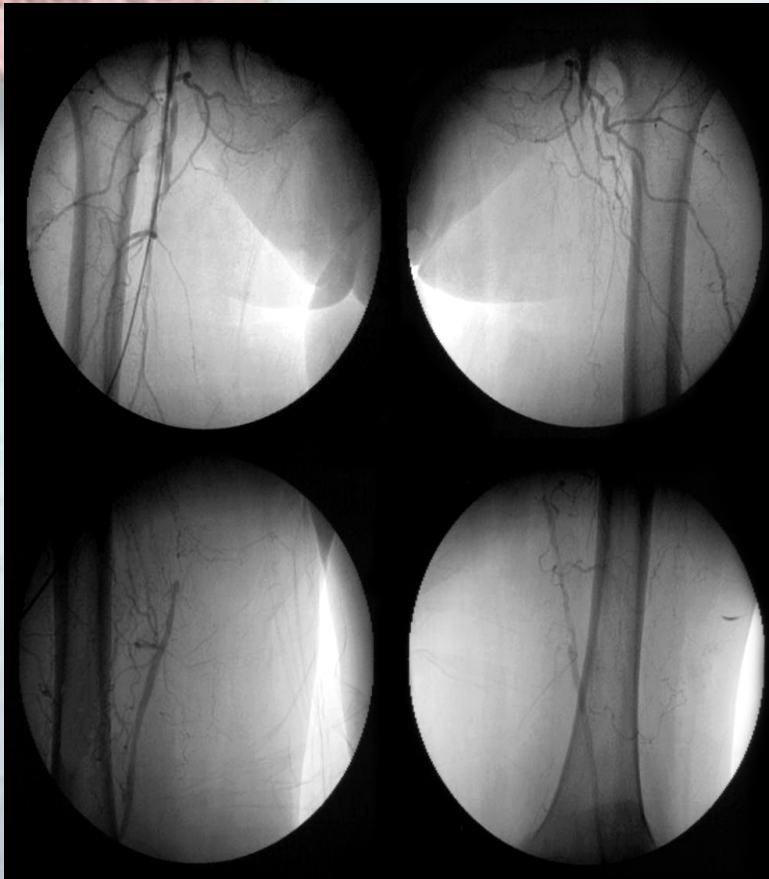
D-İliacafemoral thromboendarterektomi

E-Ekstra anatomik bypass: İlioiliak, iliofemoral, iliobifemoral, femorofemoral ,axillobifemoral vd.

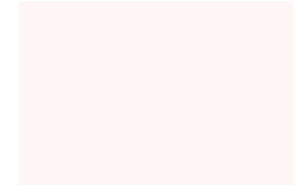
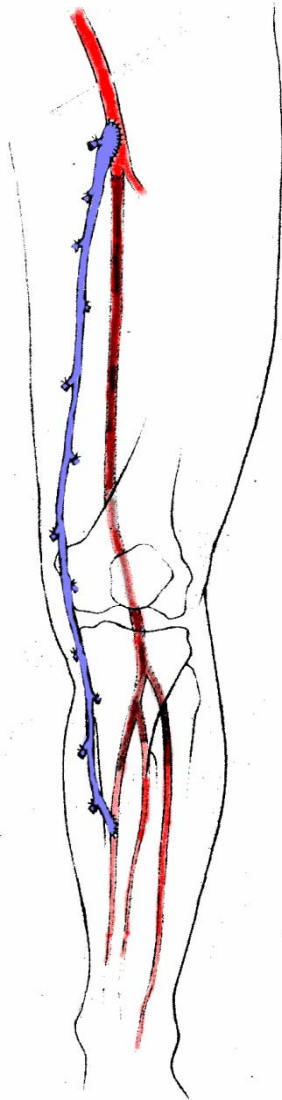
F -Distal venöz arterialisazyon

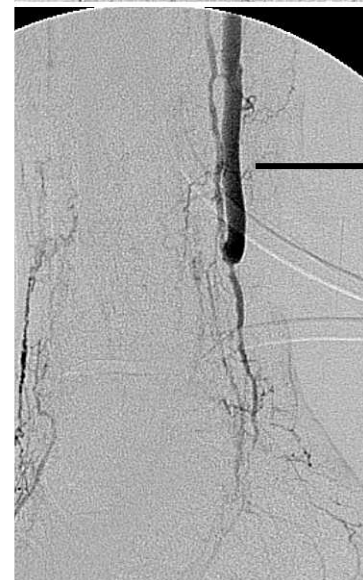
Bilateral Femoropopliteal Bypass

Popliteo-tibialis posterior Bypass

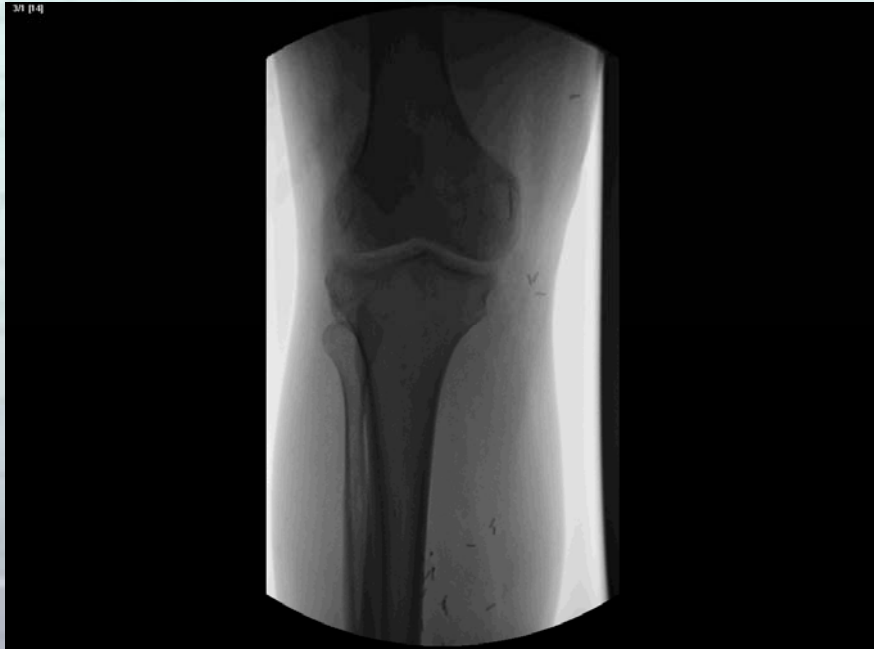
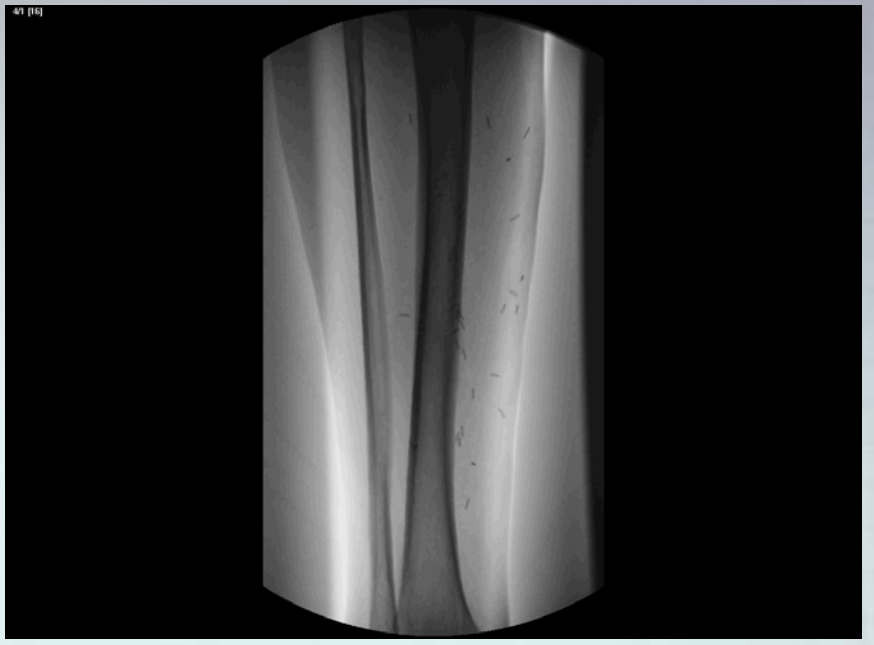

Safen greft

Safen greft

Preoperatif

Postop. 2. ay

Preoperatif

Postop. 2. ay

Vasküler girişim sonrası greft açıklığı ve distal dolaşımı sağlamak için

antiagregan, warfarin, heparin, kalsiyum kanal blokörleri, pentoksifilin , Prostatasiklinler ,Cilostazol

gibi ilaçlar tedavide kullanılmaktadır.

Vasküler girişim sonuçları:

DM'da ; koroner arter hastalığı ve konjestif kalp yetmezliği sık olmasına rağmen postoperatif hastane mortalitesi yaklaşık olarak

% 1 .

Periferik arter cerrahisinde greft konulmak üzere seçilecek inflow ve outflow bölgesi kritik öneme sahiptir. En iyi sonuçlar

common femoral arterden

alındığı için en sık kullanılan inflow bölgesi CFA'dır.

Outflow bölgesi olarak ;

-Posterior tibial arter

-Peroneal arter

-Anterior tibial arter ve

-Tibioperoneal trunka

**yapılan bypassların sonuçları birbirine
eşit olarak bulunmuştur.**

GREFT AÇIKLIĞI

Diyabetli olgularda periferik arter cerrahisi sonrası kümülatif 5 yıllık

*Primer otojen ven greft açıklığı %74.7

*Sekonder greft açıklığı %76.2

olup diyabetik olmayan olgularla benzerdir.

GREFT AÇIKLIĞI

**Cerrahi uygulanan distal bölgelere göre
5 yıllık primer greft açıklık oranı;**

<i>* Popliteal arterde</i>	<i>%86.1</i>
<i>* Tibial ve peroneal arterde</i>	<i>%76.9</i>
<i>* Dorsalis pedis arterde</i>	<i>%69.7</i>
<i>* Tarsal ve plantar arterde</i>	<i>%56.8</i>

GREFT AÇIKLIĞI

5 yıllık primer açıklık oranları;

- Üst ekstermiteden alınan ven greftlerinde **% 55.4**
- İn situ safen vende **%78.1**
- Reversed safen vende **% 82.1**

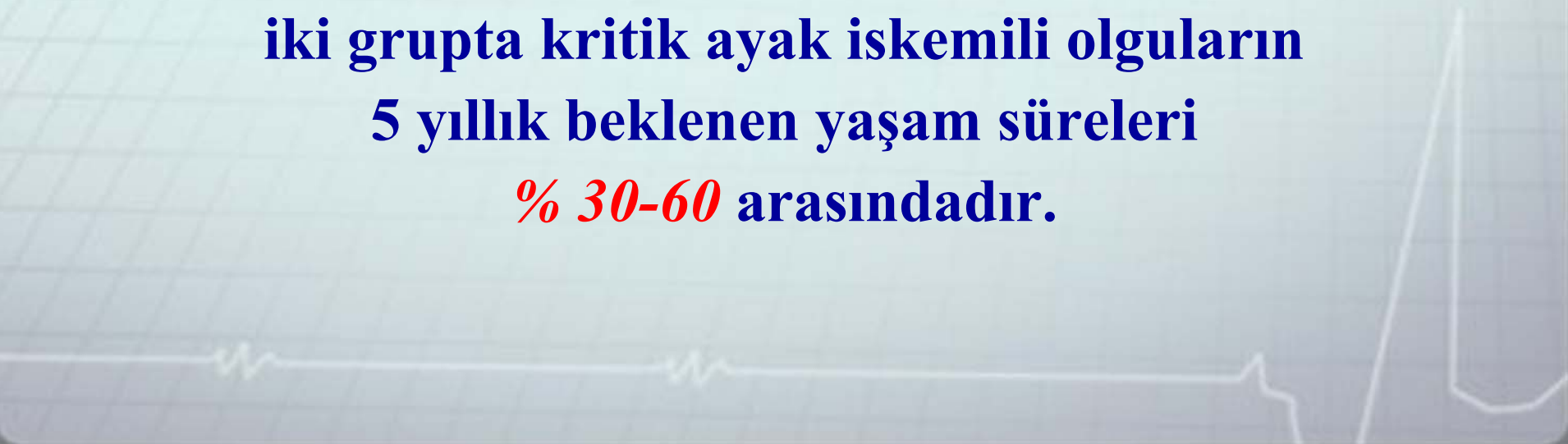
“Graft açık kalma oranları yüksek olan safen ven grefti PAH’da yapılacak distal bypasslarda ilk tercih edilmelidir.”

DM ve NDM grupları karşılaştırıldığında her iki grupta

5 yıllık primer ve sekonder greft açıklık oranları benzer ,

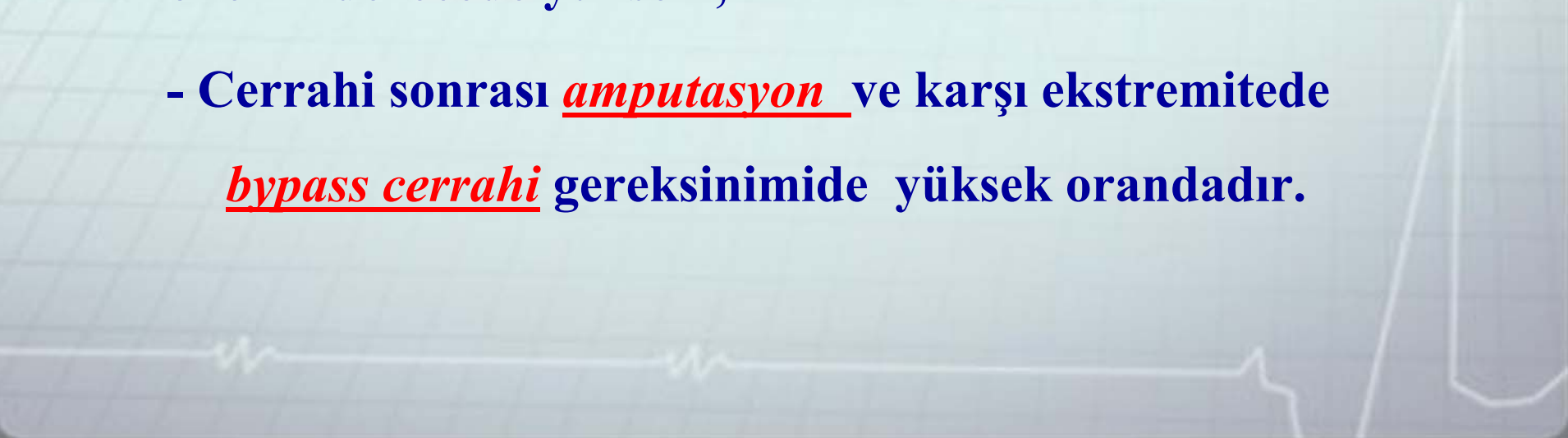
iki grupta kritik ayak iskemili olguların 5 yıllık beklenen yaşam süreleri % 30-60 arasındadır.

Genç yaş ve ileri yaş DM olguları değerlendirildiğinde;

40 yaş altındaki DM populasyonunda;

- Yapılan periferik bypasslarda erken greft stenozu önemli derecede yüksek ,
  - Cerrahi sonrası amputasyon ve karşı ekstremitede bypass cerrahi gereksinimide yüksek orandadır.
-

MORBİTİDE

- PVH'da kritik iskemi nedeniyle opere edilen olgularda;
total morbitide **%17.7** olarak belirtilmektedir.

- **Lokal komplikasyonlar % 7.6**

(hematom, yara ve greft enfeksiyonu)

- **Sistemik komplikasyonlar %10.1**

(myokardiyal infarktüs, böbrek yetmezliği, pulmoner yetmezlik, pnömoni vd.)

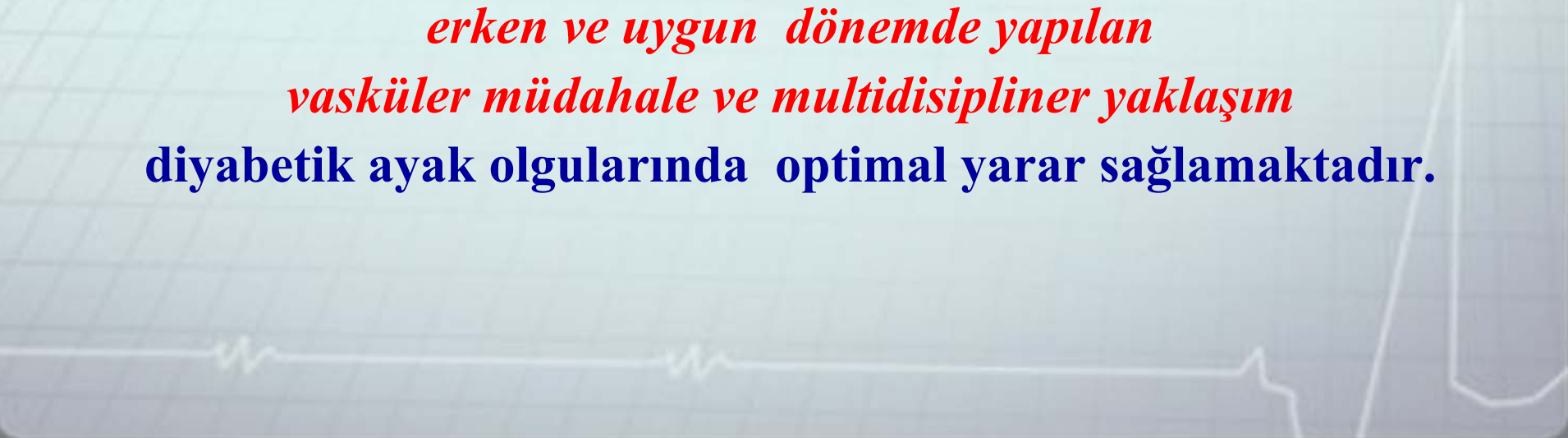

- **Diyabetik ayak DM olgularında morbitidenin major nedenlerindedir.**
- **DM olgularında PVH'a yönelik arteriyel rekonstrüksiyon ;**
%95 mümkün olduğundan
major amputasyon *%5'le*
sınırlandırılabilir.

-
- **Bu nedenle diyabetik ayak olgularında multidisipliner yaklaşım ve PVH'a yönelik *agresif vasküler cerrahi* uygulanmalıdır.**

- **Sigara, hipertansiyon, dislipidemi gibi risk faktörlerinin tedavisinin yanısıra ,
erken ve uygun dönemde yapılan vasküler müdahale ve multidisipliner yaklaşım
diyabetik ayak olgularında optimal yarar sağlamaktadır.**
-

DEÜTF Diyabetik Ayak Konseyi

Teşekkürler.